Europeiska unionens officiella tidning

SV
C-serien

C/2025/3978

20.8.2025

RÅDETS REKOMMENDATION

av den 8 juli 2025

om Danmarks ekonomiska politik, socialpolitik, sysselsättningspolitik, strukturpolitik och budgetpolitik

(C/2025/3978)

EUROPEISKA UNIONENS RÅD HAR ANTAGIT DENNA REKOMMENDATION

med beaktande av fördraget om Europeiska unionens funktionssätt, särskilt artiklarna 121.2 och 148.4,

med beaktande av Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2024/1263 av den 29 april 2024 om en effektiv samordning av den ekonomiska politiken och om multilateral budgetövervakning samt om upphävande av rådets förordning (EG) nr 1466/97 ([1]), särskilt artikel 3.3,

med beaktande av Europeiska kommissionens rekommendation,

med beaktande av Europaparlamentets resolutioner,

med beaktande av Europeiska rådets slutsatser,

med beaktande av sysselsättningskommitténs yttrande,

med beaktande av ekonomiska och finansiella kommitténs yttrande,

med beaktande av yttrandet från kommittén för socialt skydd,

med beaktande av yttrandet från kommittén för ekonomisk politik, och

av följande skäl:

Allmänna överväganden

(1) I förordning (EU) 2024/1263, som trädde i kraft den 30 april 2024, anges målen för den ekonomiska styrningen som syftar till att främja sunda och hållbara offentliga finanser och en hållbar och inkluderande tillväxt och resiliens genom reformer och investeringar, samt till att förebygga alltför stora offentliga underskott. I förordningen föreskrivs att rådet och kommissionen ska genomföra multilateral övervakning inom ramen för den europeiska planeringsterminen i enlighet med de mål och krav som anges i EUF-fördraget. Den europeiska planeringsterminen omfattar i synnerhet utformning av landsspecifika rekommendationer samt övervakning av genomförandet av dessa. Förordningen främjar också nationellt ägarskap av finanspolitiken och betonar dess medelfristiga inriktning, i kombination med en effektivare och mer enhetlig efterlevnadskontroll. Varje medlemsstat måste till rådet och kommissionen lämna in en nationell medelfristig finans- och strukturpolitisk plan som innehåller dess åtaganden vad gäller offentliga finanser, reformer och investeringar och som omfattar en period på fyra eller fem år, beroende på den nationella valperiodens längd. Nettoutgiftsbanan ([2]) i dessa planer måste överensstämma med kraven i förordningen, däribland kraven på att den offentliga skulden senast vid anpassningsperiodens slut förs in, eller hålls kvar, på en sannolikt nedåtgående bana, eller att den bibehålls på en sund nivå under 60 % av bruttonationalprodukten (BNP) och att det offentliga underskottet minskas eller hålls kvar under fördragets referensvärde på 3 % av BNP på medellång sikt. Om en medlemsstat åtar sig att genomföra ett antal relevanta reformer och investeringar i enlighet med kriterierna i förordningen får anpassningsperioden förlängas med upp till tre år.

(2) Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2021/241 ([3]), genom vilken faciliteten för återhämtning och resiliens (*faciliteten*) inrättades, trädde i kraft den 19 februari 2021. Faciliteten ger ekonomiskt stöd till medlemsstaterna för genomförandet av reformer och investeringar och utgör en finanspolitisk impuls som finansieras av unionen. I enlighet med prioriteringarna för den europeiska planeringsterminen för samordning av den ekonomiska politiken gynnar faciliteten den ekonomiska och sociala återhämtningen och driver på hållbara reformer och investeringar, i synnerhet för att främja den gröna och den digitala omställningen och göra medlemsstaternas ekonomier mer resilienta. Den bidrar också till att stärka de offentliga finanserna och stimulera tillväxt och sysselsättning på

([1]) EUT L, 2024/1263, 30.4.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1263/oj.

([2]) Nettoutgifter enligt definitionen i artikel 2.2 i förordning (EU) 2024/1263. *nettoutgifter*: offentliga utgifter efter avdrag för i) ränteutgifter, ii) diskretionära åtgärder på inkomstsidan, iii) utgifter för unionsprogram som till fullo motsvaras av inkomster i form av unionsfonder, iv) nationella utgifter för samfinansiering av program som finansieras av unionen, v) konjunkturberoende delar av utgifter för arbetslöshetsersättning samt vi) engångsåtgärder och andra tillfälliga åtgärder.

([3]) Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2021/241 av den 12 februari 2021 om inrättande av faciliteten för återhämtning och resiliens (EUT L 57, 18.2.2021, s. 17, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2021/241/oj).

medellång och lång sikt, förbättra den territoriella sammanhållningen inom unionen och stödja det fortsatta genomförandet av den europeiska pelaren för sociala rättigheter.

(3) Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2023/435 ([4]) (*REPowerEU-förordningen*), som antogs den 27 februari 2023, syftar till att fasa ut unionens beroende av import av ryska fossila bränslen. Detta bidrar till energitrygghet och diversifiering av unionens energiförsörjning, samtidigt som användningen av förnybar energi, energilagringskapaciteten och energieffektiviteten ökar. Danmark har lagt till ett nytt REPowerEU-kapitel i sin nationella plan för återhämtning och resiliens för att på så sätt finansiera viktiga reformer och investeringar som ska bidra till att målen för REPowerEU uppnås.

(4) Den 30 april 2021 lämnade Danmark in sin nationella plan för återhämtning och resiliens till kommissionen i enlighet med artikel 18.1 i förordning (EU) 2021/241. Kommissionen har med stöd av artikel 19 i den förordningen bedömt planens relevans, ändamålsenlighet, effektivitet och enhetlighet i enlighet med bedömningsriktlinjerna i bilaga V. Den 13 juli 2021 antog rådet sitt genomförandebeslut om godkännande av bedömningen av Danmarks återhämtnings- och resiliensplan ([5]), som ändrades den 9 november 2023 enligt artikel 18.2 för att uppdatera det högsta ekonomiska bidraget för icke återbetalningspliktigt ekonomiskt stöd samt för att inkludera REPowerEU-kapitlet ([6]). Delutbetalningarna ska verkställas på villkor att kommissionen antar ett beslut i enlighet med artikel 24.5 om att Danmark på ett tillfredsställande sätt har uppnått de relevanta delmål och mål som angetts i rådets genomförandebeslut. För att delmålen och målen ska anses ha uppnåtts på ett tillfredsställande sätt måste tidigare uppnådda delmål och mål för samma reform eller investering förbli uppnådda.

(5) Den 21 januari 2025 antog rådet, på kommissionens rekommendation, en rekommendation om godkännande av Danmarks nationella medelfristiga finans- och strukturpolitiska plan ([7]). Planen lämnades in i enlighet med artikel 11 och artikel 36.1 a i förordning (EU) 2024/1263, omfattar perioden 2025–2028 och fastställer en budgetrestriktion i form av en högsta nettoutgiftsökning under fyra år.

(6) Den 26 november 2024 antog kommissionen, på grundval av förordning (EU) nr 1176/2011, 2025 års rapport om förvarningsmekanismen, enligt vilken Danmark inte var en av de medlemsstater som skulle bli föremål för en fördjupad granskning. Kommissionen antog också en rekommendation till rådets rekommendation om den ekonomiska politiken i euroområdet och ett förslag till 2025 års gemensamma sysselsättningsrapport med en analys av genomförandet av riktlinjerna för sysselsättningen och principerna i den europeiska pelaren för sociala rättigheter. Rådet antog rekommendationen om den ekonomiska politiken i euroområdet ([8]) den 13 maj 2025 och den gemensamma sysselsättningsrapporten den 10 mars 2025.

(7) Den 29 januari 2025 offentliggjorde kommissionen konkurrenskraftskompassen, en strategisk ram som syftar till att stärka EU:s globala konkurrenskraft under de kommande fem åren. I konkurrenskraftskompassen identifieras de tre förutsättningarna för hållbar ekonomisk tillväxt: i) innovation, ii) utfasning av fossila bränslen och konkurrenskraft och iii) säkerhet. För att överbrygga innovationsgapet strävar EU efter att främja industriell innovation, stödja startupföretags tillväxt genom initiativ som EU:s strategi för startupföretag och expanderande företag och främja införandet av avancerad teknik som artificiell intelligens och kvantdatorteknik. I strävan efter en grönare ekonomi har kommissionen utarbetat en omfattande handlingsplan för överkomliga energipriser och en giv för en ren industri som säkerställer att övergången till ren energi förblir kostnadseffektiv, konkurrenskraftsfrämjande, särskilt för energiintensiva sektorer, samt driver på tillväxten. För att minska alltför stora beroenden och öka säkerheten har unionen åtagit sig att stärka de globala handelspartnerskapen, diversifiera leveranskedjorna och säkra tillgången till kritiska råvaror och rena energikällor. Dessa prioriteringar stöds av övergripande möjliggörande faktorer, nämligen förenkling av lagstiftningen, fördjupning av den inre marknaden, finansiering av konkurrenskraft och en spar- och investeringsunion, främjande av kompetens och arbetstillfällen av hög kvalitet samt bättre samordning av EU:s politik. Konkurrenskraftskompassen är anpassad till den europeiska planeringsterminen, vilket säkerställer att medlemsstaternas ekonomiska politik är förenlig med kommissionens strategiska mål och skapar en enhetlig strategi för ekonomisk styrning som främjar hållbar tillväxt, innovation och resiliens i hela unionen.

([4]) Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2023/435 av den 27 februari 2023 om ändring av förordning (EU) 2021/241 vad gäller REPowerEU-kapitel i planer för återhämtning och resiliens och om ändring av förordningarna (EU) nr 1303/2013, (EU) 2021/1060 och (EU) 2021/1755 samt direktiv 2003/87/EG (EUT L 63, 28.2.2023, s. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2023/435/oj).

([5]) Rådets genomförandebeslut av den 13 juli 2021 om godkännande av bedömningen av Danmarks återhämtnings- och resiliensplan (ST 10154/2021).

([6]) Rådets genomförandebeslut av den 9 november 2023 om ändring av genomförandebeslutet av den 13 juli 2021 om godkännande av bedömningen av Danmarks återhämtnings- och resiliensplan (ST 14473/2023).

([7]) Rådets rekommendation av den 21 januari 2025 om godkännande av Danmarks nationella medelfristiga finans- och strukturpolitiska plan (EUT C/2025/654, 10.2.2025, ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2025/654/oj).

([8]) Rådets rekommendation av den 13 maj 2025 om den ekonomiska politiken i euroområdet (EUT C, C/2025/2782, 22.5.2025, ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2025/2782/oj).

(8) Under 2025 fortsätter den europeiska planeringsterminen för samordning av den ekonomiska politiken att utvecklas i takt med genomförandet av faciliteten. Ett fullständigt genomförande av planerna för återhämtning och resiliens är fortsatt viktigt för att de politiska prioriteringarna inom ramen för den europeiska planeringsterminen ska ge resultat, eftersom planerna bidrar till en effektiv hantering av alla eller en betydande del av de utmaningar som konstaterats i de relevanta landsspecifika rekommendationer som utfärdats på senare år. Dessa landsspecifika rekommendationer är alltjämt lika relevanta för bedömningen av de planer för återhämtning och resiliens som ändrats i enlighet med artikel 21 i förordning (EU) 2021/241.

(9) De landsspecifika rekommendationerna för 2025 omfattar de viktigaste ekonomisk-politiska utmaningarna som inte i tillräcklig utsträckning hanteras genom åtgärder i planerna för återhämtning och resiliens, med beaktande av de relevanta utmaningar som identifierats i de landsspecifika rekommendationerna för 2019–2024.

(10) Den 4 juni 2025 offentliggjorde kommissionen 2025 års landsrapport för Danmark. Rapporten innehöll en bedömning av Danmarks framsteg med de relevanta landsspecifika rekommendationerna och en utvärdering av Danmarks genomförande av planen för återhämtning och resiliens. På grundval av denna analys identifierades i landsrapporten de mest akuta utmaningar som Danmark står inför. I landsrapporten bedömdes också Danmarks framsteg avseende genomförandet av den europeiska pelaren för sociala rättigheter och uppnåendet av unionens överordnade mål för 2030 om sysselsättning, kompetens och minskad fattigdom och social utestängning samt framstegen med att uppnå Förenta nationernas mål för hållbar utveckling.

Bedömning av den årliga lägesrapporten

(11) Den 21 januari 2025 rekommenderade rådet följande maximala ökningstakter för nettoutgifter för Danmark: 5,0 % år 2025, 5,7 % år 2026, 3,8 % år 2027 och 2,9 % år 2028. Detta motsvarar de maximala kumulativa ökningstakter som med 2023 som basår beräknas till 12,6 % för 2025, 18,9 % för 2026, 23,5 % för 2027 och 27,1 % för 2028. Den 30 april 2025 lämnade Danmark in sin årliga lägesrapport ([9]) om efterlevnaden av de rekommenderade maximala ökningstakterna för nettoutgifter och genomförandet av reformer och investeringar för att hantera de största utmaningar som identifierats i de landsspecifika rekommendationerna inom ramen för den europeiska planeringsterminen. Den årliga lägesrapporten för 2025 återspeglar också Danmarks halvårsvisa rapporter om de framsteg som gjorts för att uppnå målen i planen för återhämtning och resiliens i enlighet med artikel 27 i förordning (EU) 2021/241.

(12) Rysslands anfallskrig mot Ukraina och dess konsekvenser är en existentiell utmaning för EU. Kommissionen har rekommenderat en aktivering av den nationella undantagsklausulen i stabilitets- och tillväxtpakten på ett samordnat sätt till stöd för EU:s insatser för att uppnå en snabb och betydande ökning av försvarsutgifterna. Detta förslag togs emot positivt av Europeiska rådet den 6 mars 2025. På Danmarks begäran den 30 april 2025 antog rådet den 8 juli 2025, på rekommendation av kommissionen, en rekommendation som gör det möjligt för Danmark att avvika från och överskrida den rekommenderade maximala ökningstakten för nettoutgifter ([10]).

(13) Enligt uppgifter som validerats av Eurostat ([11]) ökade Danmarks offentliga överskott från 3,3 % av BNP 2023 till 4,5 % 2024, medan den offentliga skulden minskade från 33,6 % av BNP i slutet av 2023 till 31,1 % i slutet av 2024. Enligt kommissionens beräkningar motsvarar denna utveckling en ökningstakt för nettoutgifter på 3,3 % under 2024. I den årliga lägesrapporten uppskattar Danmark nettoutgiftsökningen 2024 till 5,1 %. Enligt kommissionens uppskattningar var nettoutgiftsökningen lägre än vad som anges i den årlig lägesrapporten. Skillnaden mellan kommissionens beräkningar och de nationella myndigheternas uppskattningar beror på att kommissionen gör en högre uppskattning av konjunkturberoende delar av utgifterna för arbetslöshetsersättning. Skillnaden kan förklaras av metodskillnader, eftersom Danmark använder en nationell metod (i stället för den gemensamt överenskomna metoden) som bygger på andra uppgifter än arbetskraftsundersökningen. Enligt kommissionens beräkningar var den finanspolitiska inriktningen ([12]), som omfattar både nationellt finansierade och EU-finansierade utgifter, kontraktiv med 0,5 % av BNP under 2024.

([9]) De årliga lägesrapporterna för 2025 finns på följande webbplats: https://economy-finance.ec.europa.eu/economic-and-fiscal-governance/stability-and-growth-pact/preventive-arm/annual-progress-reports_sv.

([10]) Rådets rekommendation av den 8 juli 2025 om tillåtelse för Danmark att avvika från de maximala ökningstakter för nettoutgifter som rådet fastställt i enlighet med förordning (EU) 2024/1263 (Aktivering av den nationella undantagsklausulen) (EUT C, C/2025/3963, 20.8.2025, ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2025/3963/oj).

([11]) Eurostats euroindikatorer, 22.4.2025.

([12]) Den finanspolitiska inriktningen definieras som ett mått på den årliga förändringen i det underliggande saldot för de offentliga finanserna. Den syftar till att bedöma den ekonomiska impulsen från finanspolitiken, både den som finansieras nationellt och den som finansieras genom EU:s budget. Den finanspolitiska inriktningen mäts som skillnaden mellan i) den potentiella tillväxten på medellång sikt och ii) förändringen i primära utgifter exklusive diskretionära åtgärder på inkomstsidan och inbegripet utgifter som finansieras med icke återbetalningspliktigt stöd (bidrag) från faciliteten för återhämtning och resiliens och andra unionsfonder.

(14) Enligt den årliga lägesrapporten förutses det i det makroekonomiska scenario som ligger till grund för Danmarks budgetprognoser att BNP i fasta priser ökar med 2,3 % 2025, medan HIKP-inflationen beräknas uppgå till 2,0 % 2025. Enligt kommissionens vårprognos 2025 beräknas BNP i fasta priser öka med 3,6 % 2025 och 2,0 % 2026, och HIKP-inflationen ligga på 1,6 % 2025 och 1,5 % 2026.

(15) I den årliga lägesrapporten förväntas det offentliga överskottet minska till 0,8 % av BNP 2025 medan den offentliga skulden i förhållande till BNP beräknas minska till 30,0 % i slutet av 2025. Denna utveckling motsvarar en nettoutgiftsökning på 8,2 % 2025. I kommissionens vårprognos 2025 förutses ett offentligt överskott på 1,5 % av BNP 2025. Minskningen av överskottet 2025 återspeglar främst högre nationellt finansierade primära nettoutgifter, inbegripet försvarsutgifter, och lägre inkomster, inbegripet skatter på pensionsinkomster. Enligt kommissionens beräkningar motsvarar denna utveckling en nettoutgiftsökning på 10,0 % 2025. Att dessa prognoser för ökningen av nettoutgifterna är högre än i den årliga lägesrapporten beror på olika antaganden för konjunkturberoende delar av utgifterna för arbetslöshetsersättning och baseffekter. Skillnaden mellan kommissionens och Danmarks prognoser för det offentliga överskottet beror på att kommissionen gör en lägre uppskattning av de offentliga utgifterna, särskilt försvarsutgifterna, där utgiftsprofilen ännu inte helt har specificerats. Enligt kommissionens beräkningar förväntas den finanspolitiska inriktningen, som omfattar både nationellt finansierade och EU-finansierade utgifter, vara expansiv med 2,6 % av BNP 2025. Den offentliga skuldkvoten i förhållande till BNP beräknas minska till 29,7 % fram till slutet av 2025.

(16) Offentliga utgifter som uppgår till 0,0 % av BNP förväntas finansieras med icke återbetalningspliktigt stöd (bidrag) från faciliteten för återhämtning och resiliens under 2025, jämfört med mindre än 0,1 % av BNP 2024, enligt kommissionens vårprognos 2025. Utgifter som finansieras genom icke återbetalningspliktigt stöd från faciliteten för återhämtning och resiliens möjliggör kvalitativa investeringar och produktivitetshöjande reformer utan att ha någon direkt inverkan på Danmarks offentliga saldo och skuldsättning.

(17) De offentliga försvarsutgifterna i Danmark uppgick till 1,2 % av BNP 2021, 1,2 % av BNP 2022 och 1,8 % av BNP 2023 ([13]). Enligt kommissionens vårprognos 2025 kommer försvarsutgifterna att uppgå till 2,1 % av BNP 2024 och 3,0 % av BNP 2025. Detta motsvarar en ökning med 1,8 procentenheter av BNP jämfört med 2021. Den period under vilken den nationella undantagsklausulen aktiveras (2025–2028) gör det möjligt för Danmark att omfördela de offentliga utgifterna eller öka de offentliga inkomsterna så att varaktigt högre försvarsutgifter inte äventyrar hållbarheten i de offentliga finanserna på medellång sikt.

(18) Enligt kommissionens vårprognos 2025 beräknas nettoutgifterna i Danmark öka med 10,0 % 2025 och 13,6 % sammantaget för 2024 och 2025. På grundval av kommissionens vårprognos 2025 beräknas Danmarks nettoutgiftsökning 2025 överstiga den rekommenderade maximala ökningstakten med en avvikelse ([14]) på 2,1 % av BNP på årsbasis. För 2024 och 2025 sammantaget beräknas även den kumulativa ökningstakten för nettoutgifter överstiga den rekommenderade maximala ökningstakten med en avvikelse på 0,5 % av BNP. Baserat på nuvarande prognoser för försvarsutgifterna ligger den beräknade avvikelsen dock inom flexibiliteten i den nationella undantagsklausulen.

(19) Den årliga lägesrapporten innehåller inga budgetprognoser för tiden efter 2025. På grundval av de politiska åtgärder som var kända vid stoppdatumet för prognosen väntas enligt kommissionens vårprognos 2025 ett offentligt överskott på 0,6 % av BNP 2026. Minskningen av överskottet 2026 återspeglar främst ökade utgifter, inbegripet försvarsutgifter. Denna utveckling motsvarar en nettoutgiftsökning på 5,4 % 2026. Enligt kommissionens beräkningar förväntas den finanspolitiska inriktningen, som omfattar både nationellt finansierade och EU-finansierade utgifter, bli expansiv med 0,7 % av BNP 2026. Enligt kommissionens prognoser förväntas den offentliga skulden i förhållande till BNP minska till 29,4 % i slutet av 2026.

Viktiga politiska utmaningar

(20) I enlighet med artikel 19.3 b i förordning (EU) 2021/241 och kriterium 2.2 i bilaga V till den förordningen omfattar planen för återhämtning och resiliens ett stort antal ömsesidigt förstärkande reformer och investeringar som ska vara genomförda senast 2026. Dessa förväntas bidra till att effektivt ta itu med alla eller en betydande del av de utmaningar som konstaterats i relevanta landsspecifika rekommendationer. Inom denna snäva tidsram är det viktigt att på ett effektivt sätt slutföra genomförandet av planen för återhämtning och resiliens, inbegripet

([13]) Eurostat, ändamålsklassificering av den offentliga förvaltningens utgifter (Cofog). På grund av metodologiska skillnader mellan Cofog- och Nato-definitionerna kan de utgifter som baseras på Cofog-definitionen skilja sig från de utgifter som baseras på Nato-definitionen.

([14]) Från och med 2026 kommer dessa siffror att finnas på det kontrollkonto som fastställs i artikel 22 i förordning (EU) 2024/1263.

REPowerEU-kapitlet, för att stärka Danmarks konkurrenskraft på lång sikt genom den gröna och den digitala omställningen, samtidigt som social rättvisa säkerställs. I kommissionens meddelande *NextGenerationEU – Vägen fram till 2026*, som antogs den 4 juni 2025, klargör man den tillämpliga tidsplanen för facilitetens slut och ger vägledning till medlemsstaterna för att maximera genomförandet senast den 31 augusti 2026, bland annat om hur de ytterligare kan effektivisera sina planer för återhämtning och resiliens, fastställer vilka viktiga alternativ som bör övervägas när planerna ses över och betonar vikten av noggrann gemensam planering inför inlämningen av de sista betalningsansökningarna 2026. Att lokala och regionala myndigheter, arbetsmarknadens parter, det civila samhället och andra berörda parter deltar på ett systematiskt sätt är fortsatt avgörande för att säkerställa ett brett ägarskap för ett framgångsrikt genomförande av planen för återhämtning och resiliens.

(21) Genomförandet av sammanhållningspolitiska program, som omfattar stöd från Europeiska regionala utvecklingsfonden (Eruf), Fonden för en rättvis omställning (FRO) och Europeiska socialfonden+ (ESF+) har påskyndats i Danmark. Det är viktigt att insatserna för ett snabbt genomförande av dessa program fortsätter samtidigt som deras faktiska effekter maximeras. Danmark vidtar redan åtgärder inom ramen för sina sammanhållningspolitiska program för att stärka konkurrenskraften och tillväxten och samtidigt öka den sociala sammanhållningen. Det finns dock utrymme för ytterligare kompetensutveckling av arbetskraften och förbättring av den regionala konkurrenskraften, även med hänsyn till skillnaderna mellan stads- och landsbygdsområden. I enlighet med artikel 18 i förordning (EU) 2021/1060 ska Danmark, som en del av halvtidsöversynen av de sammanhållningspolitiska fonderna, se över varje program med beaktande av bland annat de utmaningar som identifierats i de landsspecifika rekommendationerna för 2024. Genom kommissionens förslag som antogs den 1 april 2025 ([15]) förlängs tidsfristen för att lämna in en bedömning per program av resultatet av halvtidsöversynen för tiden efter den 31 mars 2025. Förslagen ger också flexibilitet för att bidra till att påskynda genomförandet av programmen och incitament för medlemsstaterna att anslå resurser till fem strategiska prioriterade områden i unionen, nämligen konkurrenskraft inom strategisk teknik, försvar, bostäder, vattenresiliens och energiomställning, och till investeringar i kompetens inom prioriterade sektorer, samtidigt som fokus på personer i de mest utsatta situationerna bibehålls i ESF+-programmen.

(22) Den europeiska plattformen för strategisk teknik (STEP) ger möjlighet att investera i en viktig strategisk prioritering på EU-nivå genom att stärka EU:s konkurrenskraft. Finansieringen för STEP kanaliseras via elva befintliga EU-fonder. Medlemsstaterna kan också bidra till InvestEU-programmet för att stödja investeringar inom prioriterade områden. Danmark kan använda dessa initiativ på ett optimalt sätt för att stödja utvecklingen eller tillverkningen av kritisk teknik, inbegripet ren och resurseffektiv teknik.

(23) Utöver de ekonomiska och sociala utmaningar som hanteras med hjälp av planen för återhämtning och resiliens och andra EU-fonder bör Danmark på ett ändamålsenligt sätt åtgärda kvarstående utmaningar när det gäller innovation och tillväxt, utfasningen av fossila bränslen och ekonomins hållbarhet, kompetensbrist och kompetensglapp samt bostäder.

(24) Produktivitetsnivåerna i Danmark är bland de högsta i EU. Produktivitetsklyftan ökar dock mellan stora företag och små och medelstora företag. Detta tyder på svagheter i spridningen av tekniska framsteg. Investeringarna i forskning och utveckling är dessutom koncentrerade till ett fåtal stora företag. Underlättad spridning av teknik och ökat samarbete mellan stora och små företag och forskningsinstitut, särskilt i sektorer med framväxande potential såsom kvantdatorteknik, rymdteknik och försvar, har potential att involvera fler företag i forsknings- och innovationsverksamhet och öka produktiviteten bland företag av alla storlekar. Trots att framsteg har gjorts den senaste tiden skulle förbättrad tillgång till riskkapital och private equity-kapital, tillsammans med förbättrade ramvillkor för börsintroduktion, kunna bidra till att öka investeringarna i innovativa företag och främja expansion av verksamheten.

(25) Danmark har åtagit sig att uppnå ambitiösa klimat- och energimål. Landet ligger i framkant när det gäller användning och produktion av nettonollteknik, särskilt vindkraftsteknik och teknik för avskiljning och lagring av koldioxid. Danmark har en enastående penetrationsgrad för förnybar energi i sin elproduktionsmix: år 2024 kom 88 % av elen i Danmark från förnybara källor, och vindkraften stod för 58 %. Trots dessa framsteg lyckades inte nyligen genomförda anbudsförfaranden för havsbaserad vindkraft på åtminstone 3 gigawatt i ytterligare kapacitet i Nordsjön väcka utvecklarnas intresse, vilket därefter ledde till att anbuden för havsbaserad vindkraft på ytterligare 3 gigawatt i ytterligare kapacitet i danska territorialvatten drogs tillbaka. Detta belyser behovet av en gynnsam miljö

([15]) Förslag till EUROPAPARLAMENTETS OCH RÅDETS FÖRORDNING om ändring av förordningarna (EU) 2021/1058 och (EU) 2021/1056 vad gäller särskilda åtgärder för att hantera strategiska utmaningar i samband med halvtidsöversynen – COM(2025) 123 final.

för företag i sektorn och en potentiell förändring av anbudsvillkoren. I detta sammanhang tillkännagavs en politisk överenskommelse om upphandlingsramar för tre vindkraftparker till havs den 19 maj 2025, där man planerar för kommande upphandlingar av ytterligare kapacitet för havsbaserad vindkraft på minst 3 GW som berättigar till statligt stöd. Danmark skulle även gynnas av ett snabbt agerande i enlighet med de rekommendationer som utfärdats av den nationella energikrisstaben (NEKST) för att effektivisera och påskynda tillståndsförfaranden och administrativa förfaranden för utbyggnad av landbaserad vind- och solkraft.

(26) El stod för ungefär en femtedel av landets slutliga energianvändning 2023, en andel som har varit mer eller mindre oförändrad under det senaste årtiondet. Den höga andelen förnybar energi i Danmarks elproduktionsmix innebär att det finns en betydande potential för ytterligare elektrifiering i olika sektorer som kan bidra till att minska de totala växthusgasutsläppen och skapa möjligheter för konsumenterna att dra nytta av förnybar energiproduktion till rimliga priser. En större inhemsk efterfrågan stärker också den långsiktiga affärsmässigheten för utvecklare i att bygga ut kapaciteten för förnybar energi och skulle därmed driva på investeringar och tillväxt inom sektorn för ren energi. För att uppnå en högre grad av elektrifiering och en ökad användning av förnybar energi behöver elnätet uppgraderas och rena flexibilitetslösningar främjas på både efterfråge- och utbudssidan, såsom lagring, decentraliserad förnybar produktion och efterfrågeflexibilitet. I december 2024 utfärdade en tematisk arbetsgrupp inom NEKST rekommendationer för att påskynda utbyggnaden av elnätet. En politisk överenskommelse nåddes om några av dessa rekommendationer i vilka tre områden identifierades där tillståndsförfarandena för elinfrastruktur kunde förenklas. Även om åtagandena i överenskommelsen är en positiv utveckling är ett snabbt genomförande av en bredare uppsättning NEKST-rekommendationer fortfarande avgörande för att säkerställa att hanteringen av nätet kan tillgodose framtida behov av mer installerad förnybar kapacitet och en större efterfrågan på el. I fråga om flexibilitet kan Danmark ytterligare främja energilagring som ägs av slutkonsumenter och marknadsdeltagande i decentraliserade energiresurser samt i balans- och flexibilitetstjänster.

(27) Den danska jordbrukssektorn är en av de främsta källorna till landets växthusgasutsläpp som omfattas av förordningen om ansvarsfördelning ([16]). Dessutom orsakar intensiva jordbruksmetoder överdrivet läckage av näringsämnen och avrinning från fält, vilket får allvarliga återverkningar på markhälsan och på akvatiska och marina ekosystem. Det är därför mycket viktigt att göra den jordbruksbaserade livsmedelssektorn mer hållbar för att kunna uppnå klimatmålen samt för att återställa den biologiska mångfalden och skadade ekosystem. Den 18 november 2024 nådde regeringen en bred politisk överenskommelse med de flesta oppositionspartier om ett ”grönt Danmark”. Syftet med de åtgärder som anges i överenskommelsen, och som kompletteras av andra initiativ inom Danmarks strategiska plan för den gemensamma jordbrukspolitiken och planen för återhämtning och resiliens, är att stärka en hållbar markanvändning och markförvaltning i landet. Det är nu viktigt att de överenskomna åtgärderna snabbt genomförs och tillämpas för att de ambitiösa klimat- och miljömål som fastställs i överenskommelsen ska kunna uppnås och för att säkerställa konkurrenskraft och social rättvisa.

(28) Trots insatser på senare tid har Danmark fortfarande utmaningar i övergången till en starkare cirkulär ekonomi och i att stärka sina strategier för avfallshantering. Enligt de senaste tillgängliga uppgifterna från Eurostat generar landet den näst högsta volymen matavfall och kommunalt avfall per person i EU, och graden av cirkulär materialanvändning och återvinningsgraden för kommunalt avfall ligger under EU-genomsnittet utan något tydligt tecken på en uppåtgående trend. Åtgärderna för att införa separata insamlingssystem för alla avfallsflöden i de flesta kommunerna i Danmark och för tillämpning av strängare regler för hanteringen av kommersiellt avfall från och med januari 2025 är steg i rätt riktning. Danmarks handlingsplan för en cirkulär ekonomi från 2021 omfattar dessutom en rad åtgärder för förebyggande och hantering av avfall i hela den cirkulära värdekedjan. Det krävs dock ytterligare åtgärder, särskilt för att minska genereringen och förbränningen av avfall, ersätta avfallsförbränning med mer miljövänliga källor för värmeproduktion i nationella fjärrvärmesystem och öka insamlingen och återvinningen av elektroniskt avfall.

(29) Danmark har en stram arbetsmarknad med kompetensbrist och kompetensglapp på vissa områden, vilket håller tillbaka sysselsättningen och tillväxten. Kompetensbristen är särskilt utbredd inom vissa hälso- och sjukvårdsyrken, bland IKT-specialister och inom kvalificerad arbetskraft i byggsektorn och andra sektorer, bland annat sektorer med koppling till den gröna omställningen. För hanteringen av dessa brister har Danmark under de senaste åren gynnats av en tillströmning av utländsk arbetskraft. Ytterligare framsteg för att komma till rätta med denna kompetensbrist skulle kunna göras genom att hantera ojämlikheten i utbildningsnivå. Andelen unga med högst grundskoleutbild-

([16]) Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2023/857 av den 19 april 2023 om ändring av förordning (EU) 2018/842 om medlemsstaternas bindande årliga minskningar av växthusgasutsläpp under perioden 2021–2030 som bidrar till klimatåtgärder för att fullgöra åtagandena enligt Parisavtalet samt om ändring av förordning (EU) 2018/1999 (EUT L 111, 26.4.2023, s. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2023/857/oj

ning har ökat under senare år och är nu högre än EU-genomsnittet. En vändning av denna trend skulle kunna öka tillgången på arbetskraft och potentiellt minska kompetensbristen.

(30) Under senare år har byggandet av allmännyttiga bostäder inte nått planerade nivåer. Höga byggkostnader, höga priser för ägarbebodda bostäder och starkt reglerade hyresmarknader har lett till en ihållande brist på bostäder till överkomliga priser i storstadsområden och långa väntetider för icke-vinstdrivande bostäder och långa väntetider för allmännyttiga bostäder. Delvis till följd av detta har en betydande andel av hushållen, däribland många unga ensamstående, höga boendeutgifter. Byggandet av allmännyttiga bostäder skulle kunna öka om taket för byggkostnader var bättre anpassat till marknadspriserna.

HÄRIGENOM REKOMMENDERAS Danmark att 2025 och 2026 vidta följande åtgärder:

1. Stärka de samlade utgifterna och beredskapen på försvars- och säkerhetsområdet samtidigt som skuldhållbarheten säkerställs i linje med Europeiska rådets slutsatser av den 6 mars 2025. Efterleva de maximala ökningstakter för nettoutgifter som rekommenderades av rådet den 21 januari 2025 och samtidigt utnyttja möjligheten till högre försvarsutgifter inom ramen för den nationella undantagsklausulen.

2. Mot bakgrund av de tillämpliga tidsfristerna för att i tid slutföra reformer och investeringar i enlighet med förordning (EU) 2021/241, säkerställa ett effektivt genomförande av planen för återhämtning och resiliens, inbegripet REPowerEU-kapitlet. Påskynda genomförandet av de sammanhållningspolitiska programmen (Eruf, FRO, ESF+), där så är lämpligt på grundval av de möjligheter som anges i halvtidsöversynen. Optimera användningen av EU-instrument, däribland möjligheter inom InvestEU-programmet och den europeiska plattformen för strategisk teknik, för att förbättra konkurrenskraften.

3. Ta itu med produktivitetsklyftan mellan stora och små företag genom att stödja små och medelstora företags innovation och användning av ny teknik, särskilt i sektorer med framväxande potential. Främja innovativa företag genom att förbättra tillgången till riskkapital och private equity-kapital och ramvillkoren för börsintroduktion.

4. Minska beroendet av fossila bränslen genom att stödja produktion och användning av ren och effektiv energi, och genom att påskynda elektrifieringen i olika sektorer. Tillgodose de behov som ökande efterfrågan och krav på flexibilitet ger upphov till genom att skapa incitament för nödvändiga uppgraderingar av elnätet på överförings- och distributionsnivå, och genom att främja efterfrågeflexibilitet, energilagring och andra rena flexibilitetslösningar. Minska intensiteten inom jordbruk och djuruppfödning i linje med planerade åtgärder. Stärka den cirkulära ekonomin och avfallshanteringsstrategier genom att främja förebyggande av avfall och återanvändning av kommunalt och annat avfall, öka återvinningsgraden, minska mängden matavfall samt övergå från förbränning av kommunalt avfall för värmeproduktion till användning av renare källor.

5. Ta itu med kompetensbristen så att arbetsmarknadens behov tillgodoses, bland annat genom att intensifiera åtgärderna för att komma till rätta med ojämlikheten i utbildningsnivå och för att tillse att den kompetens som behövs för den gröna och den digitala omställningen tillhandahålls och förvärvas. Genomföra åtgärder för att göra bostadspriserna mer överkomliga.

Utfärdad i Bryssel den 8 juli 2025.

På rådets vägnar

S. LOSE

Ordförande